

Duivekervel (*Fumaria*) in Twente

O.G. Zijlstra

Van de drie inheemse Duivekervelsoorten werd tot voor kort alleen de Gewone duivekervel (*Fumaria officinalis*) in Twente aangetroffen.

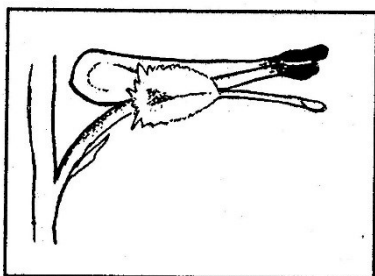
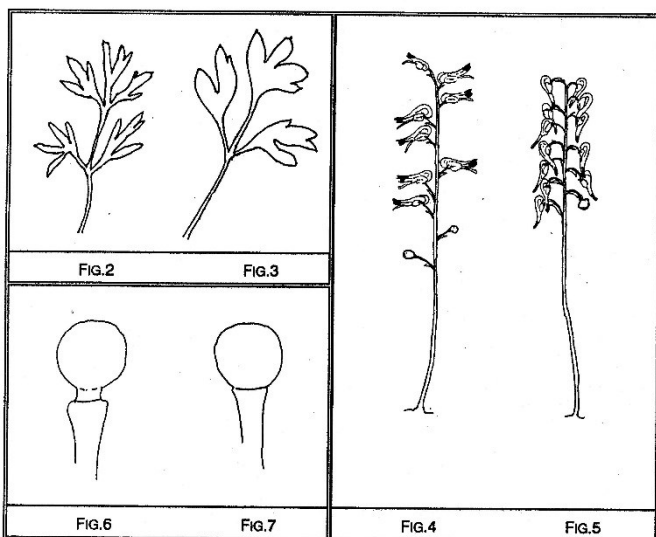


FIG.1 BLOEM

In 1987 werd de eerste vondst gedaan van de Middelste duivekervel (*Fumaria muralis*), in Enschede. Sindsdien is deze soort bij ons aan een opmerkelijk snelle opmars bezig. In de afgelopen vier jaar is ze al van minstens 12 km-blokken bekend geworden, verdeeld over heel Twente.

De derde en zeldzaamste soort, de Rankende duivekervel (*Fumaria capreolata*), werd in 1990 ontdekt in Oldenzaal, in een perkje aan de Wilhelminastraat.



Aan de Middelste en Rankende duivekervel is in Nederland weinig aandacht geschonken. Zelfs in de Oecologische Flora wordt hen tekort gedaan: alleen de Gewone duivekervel is afgebeeld (**fig.1**), en ook qua hoeveelheid tekst komen de beide andere soorten er maar bekaaid af.

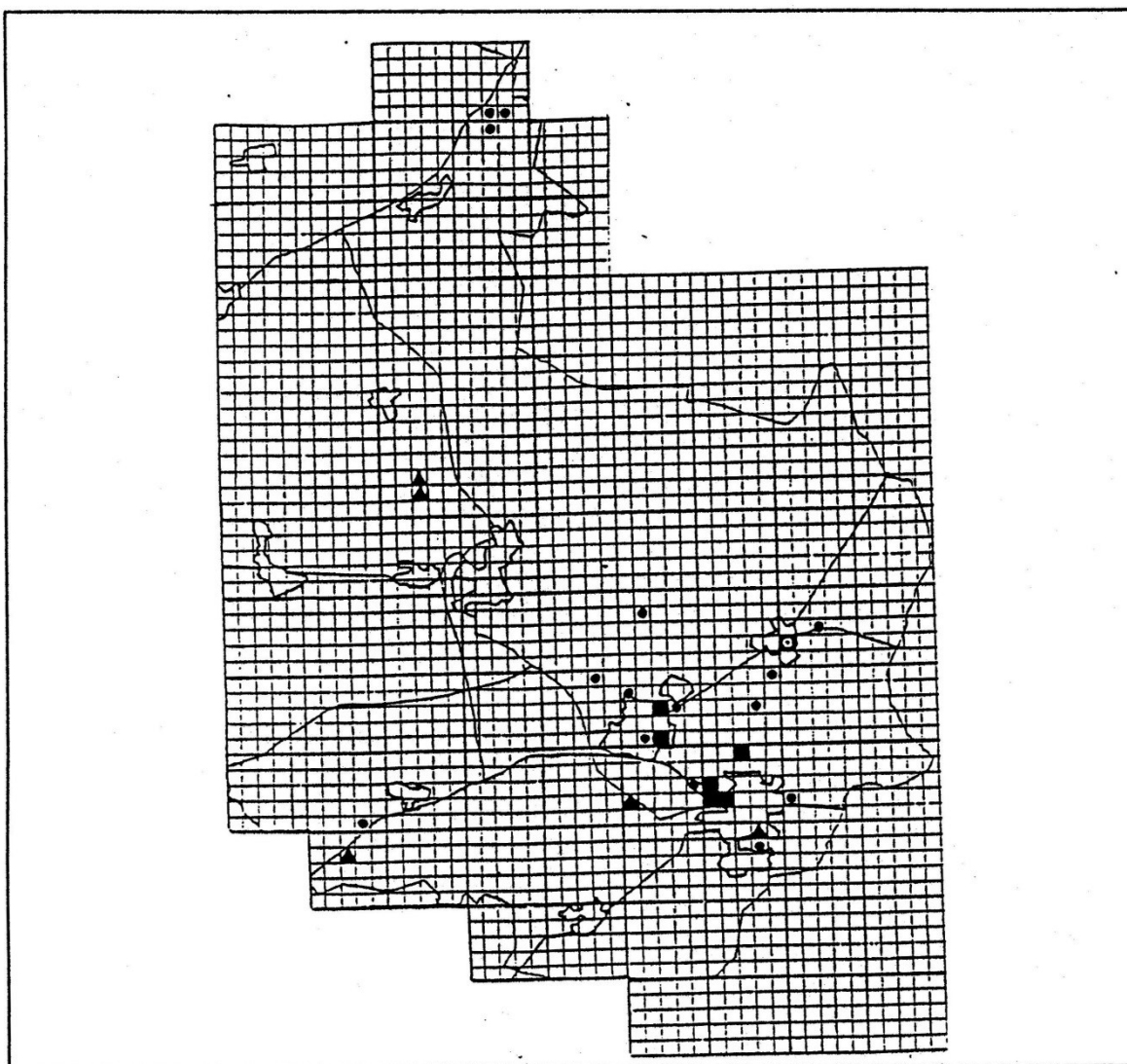
De drie Duivekervels vertonen oppervlakkig grote gelijkenis en hebben dezelfde voorkeur voor gestoorde grond: omgewerkte bermen, akkerranden, moestuinen, perkjes etc.

Hieronder volgt een schematische sleutel met kenmerken waarop de drie soorten goed van elkaar kunnen worden onderscheiden. Uit het schema blijkt o.a. dat de Gewone duivekervel zich van de andere twee vooral onderscheidt door haar kleinere bloemen en smalle bladslippen; dat de Middelste duivekervel geen enkel kenmerk heeft, waardoor ze verschilt van beide andere soorten tegelijk, en dat de Rankende duivekervel onmiskenbaar is door haar teruggekromde vruchtstelen en de vlezige hals van de (verse) vrucht (**fig.2-7**).

SOORT	GEWONE	MIDDELSTE	RANKENDE
KENMERK	<i>F.officinalis</i>	<i>F.muralis</i>	<i>F.capreolata</i>
bladslippen (lijn-)lancetvormig. FIG.2: 			
bladslippen eirond-langwerpig. FIG.3: 			
vruchtsteel afstaand. FIG.4: 			
vruchtsteel teruggekromd. FIG.5: 			
bloem 7 - 9 mm lang:  bloem 9 - 14 mm lang: 			
bloem (licht) paarsroze, top donker:  bloem roomwit, top dieprood, later soms geheel rood: 			
vrucht vers met vlezige hals. FIG.6: 			
vrucht zonder vlezige hals. FIG.7: 			
tros langer dan trossteel:  tros korter dan trossteel: 		 	

DETERMINATIETABEL DUIVEKERVEL

Wanneer men in het veld twijfelt, of denkt te maken te hebben met de Middelste of Rankende duivekervel, altijd materiaal verzamelen (met bloemen/vruchten) ter controle.



VERSPREIDING DUIVEKERVELS IN TWENTE, 1977-1991, VOLGENS GEGEVENS VAN DE FWT

- | | |
|-------------------------|---|
| ● Gewone duivekervel | ■ Middelste en Gewone duivekervel |
| ▲ Middelste duivekervel | ▣ Rankende, Middelste en Gewone duivekervel |